

ЖАНРОВИ НАРОДНЕ КЊИЖЕВНОСТИ 2 – ПИТАЊА

1. Баладе и романсе као жанр усмене књижевности (подела, одлике, анализа песме)
2. Однос лирског, епског и драмског у балади и романси
3. Обликовање времена у балади
4. Основне одлике народне епике
5. Композиција народне епске песме (простор, време, јунак, сиже, фабула, дигресија епизода, интроспекција и ретроспекција)
6. Формула и формулативност
7. Анахронизам и анатопизам у епској песми
8. Подела песама по дужини стиха – бугарштитца, осмерачка епика, десетерачке песме
9. Подела народне епике по циклусима – критеријуми, проблеми
10. Подела народне епике по темама (Браунова класификација)
11. Однос епске песме и историје (на примеру песама које се обрађују)
12. Анализа народне епске песме (било која од песама са списка)

СПИСАК ПЕСАМА ЗА АНАЛИЗУ (Песме такође спадају у испитна питања)

Баладе:

1. *Марко Краљевић и брат му Андријаш*, Пантић, стр. 44.
Бележење
Могући историјски основ
Композиција песме
Лирско, епско и драмско у песми
2. *Хасанагиница*, СНП III, 81; Ђурић А, II, 43; Ђурић Б, 86; Делорко, 39; Пантић, стр. 199.
Одлике баладе на примеру песме *Хасанагиница*
Сажимање времена у песми *Хасанагиница*
Комуникација међу ликовима у *Хасанагиници* – одсуство дијалога (Пинторовић и сестра – ћутање и говор)
Лирско, епско и драмско у песми
Историјат бележења *Хасанагинице*
3. *Женидба Милића Барјактара*, СНП III, 78
Одлике баладе на примеру песме *Женидба Милића Барјактара*
Композиција песме *Женидба Милића Барјактара*
Појам *чудо* у песми *Женидба Милића Барјактара*
Исток и запад на почетку и на крају песме *Женидба Милића Барјактара*
Лирско, епско и драмско у песми

Романса:

1. *Хајка Атлагића и Јован бећар*, СНП III, 19
Одлике романсе на примеру песме *Хајка Атлагића и Јован бећар*
Композиција песме *Хајка Атлагића и Јован бећар*
Елементи хумора у песми *Хајка Атлагића и Јован бећар*
Еротско и његова функција у песми *Хајка Атлагића и Јован бећар*

Епске песме:

1. *Свечи благо дијеле*, СНП II, 1 и *Опет то исто*, СНП II, 2
„Пошљедње вријеме“ / смак света и његова мотивација у песмама
Градирање грехова и њихово испаштање
2. *Зидање Скадра*, СНП II, 25 или 26; Ђурић А, I, 4; Ђурић Б, 3
Ликови у песми *Зидање Скадра*
Мотив жртве у песми *Зидање Скадра*
Понављање у песми *Зидање Скадра*
Алегорија и градација у песми *Зидање Скадра*
3. *Женидба краља Вукашина* (СНП II, 25)
Ликови у песми *Женидба краља Вукашина*
Контраст у песми *Женидба краља Вукашина*
Простор у песми *Женидба краља Вукашина*
Порекло Марка Краљевића у песми *Женидба краља Вукашина*
4. *Женидба Душанова*, СНП II, 28 или 29; Ђурић Б, 1
Ликови у песми *Женидба Душанова*.
Улога епизодних ликова (шићарције, механција, „бијело латинче“, војвода Балачко.
Шта се постиже њиховим конфронтирањем с Милошем Војиновићем?
Хумор у песми *Женидба Душанова*.
Улога прерушавања у песми *Женидба Душанова* (Ко се прерушава? Како? Зашто?
Како одбацује маску?)
5. *Урош и Мрњавчевићи*, СНП II, 33 или 34; Ђурић А, I, 6; Ђурић Б, 5
Време и простор збивања песме *Урош и Мрњавчевићи*
Функција градације и контраста у песми *Урош и Мрњавчевићи*
Ликови у песми *Урош и Мрњавчевићи*
Судбина Марка Краљевића у песми *Урош и Мрњавчевићи*
6. *Бановић Страхиња*, СНП II, 43 или 44
Ликови у песми *Бановић Страхиња*
Функција епизоде у песми *Бановић Страхиња*
Мајчина клетва у песми *Бановић Страхиња*
Уводна и завршна формула у песми *Бановић Страхиња*
7. *Женидба кнеза Лазара*, СНП II, 32 и *Зидање Раванице*, СНП II, 35
„Пошљедње вријеме“ / смак света и његова мотивација у овим песмама
Могуће огрешење
Историјско и митско у песмама
8. *Цар Лазар и царица Милица*, СНП II, 45
Слика боја у песми
Судбина Југовића
Судбина оних који не ратују
Техника извештаја
9. *Мусић Стефан*, СНП II, 47
Историјски основ лика
Трагично у песми *Мусић Стефан* (по Брауну)
Улога пророчког сна у песми
Лик Косовке девојке и његова функција
10. *Косовка девојка*, СНП II, 50 или 51; Ђурић А, I, 25; Ђурић Б, 23
Функција ретроспекције у песми *Косовка девојка*

- Функција контраста у песми *Косовка девојка*
 Функција понављања у песми *Косовка девојка*
11. *Марко Краљевић и Љутица Богдан*, (СНП II, 39)
 Композиција песме
 Елементи хумора у песми
 Функција понављања
  12. *Марко Краљевић и орао*, СНП II, 55 (песма је насловљена *Опет то, мало другачије*, први стих је „Лежи Марко крај друма царева“)
 Композиција песме
 Веза јунака и птице – могућа тумачења
 Карактеризација лика
  13. *Марко Краљевић и Муса кесеџија*, СНП II, 66
 Композиција песме *Марко Краљевић и Муса кесеџија*
 Елементи натприродног у ликовима у песми *Марко Краљевић и Муса кесеџија*
 Функција контраста у песми *Марко Краљевић и Муса кесеџија*
 Карактеризација Марковог лика у песми *Марко Краљевић и Муса кесеџија*
  14. *Смрт Марка Краљевића*, СНП II, 73 или 74; Ђурић Б, 37
 Простор у песми *Смрт Марка Краљевића* (историјске асоцијације, елементи древних веровања и мита)
 Ко убија Марка? Зашто баш он?
 Марков лик у песми – људско и надљудско у њему
  15. *Смрт деспота Вука* (Пантић 2002: 75)
 Бележење песме (Ко је забележио? Где? Када?)
 Композиција песме *Смрт деспота Вука*
 Однос према јунаштву у песми *Смрт деспота Вука*
 Судбина Бранковића у песми *Смрт деспота Вука*
 Елементи погребног ритуала у песми *Смрт деспота Вука*
  16. *Смрт војводе Пријезде*, СНП II, 83 или 84; Ђурић А, I, 44; Ђурић Б, 38
 Између које две могућности бирају јунаци песме *Смрт војводе Пријезде*?
 Ко први бира? Је ли такав избор очекиван?
 Ко други бира? Је ли такав избор очекиван?
 Лик војводе Пријезде
 Лик Јелице госпође
 Крај песме *Смрт војводе Пријезде* – победа или пораз?
  17. *Дијоба Јакшића*, СНП II, 98)
 Ко посматра/ саопштава збивање у песми *Дијоба Јакшића*?
 Шта са становишта значења песме *Дијоба Јакшића* доноси увођење оваквог посматрача?
 Шта браћа с лакоћом поделе у песми *Дијоба Јакшића*?
 Око чега су се завадили Дмитар и Богдан Јакшићи?
 Старешинство – чаша молитвена, шта ова два појма значе са становишта традиционалних односа и представе о свету?
 Лик Анђелије у песми *Дијоба Јакшића*
  18. *Вино тије Димитрије* (ЕР: бр. 210) – *Паде Арап под бијели Солин* (ЕР: бр. 110) – *Болани Дојчин* (СНП II: бр. 78)
 Развијање мотива светитеља заштитника / умирућег јунака
  19. *Старина Новак и кнез Богосав*, СНП III, 1

- Композиција песме *Старина Новак и кнез Богосав*
 Однос према хајдучији у песми *Старина Новак и кнез Богосав*
 Улога ретроспекције у песми *Старина Новак и кнез Богосав*
20. *Стари Вујадин*, СНП III, 50; Ђурић А, II, 38; Ђурић Б, 81
 Шта повезује почетак и крај песме *Стари Вујадин*?
 Како разумете одећу хајдука у песми *Стари Вујадин*?
 Шта се, поред помињања очију, понавља у песми *Стари Вујадин*? О чему ово понављање говори?
21. *Иво Сенковић и ага од Рибника*, СНП III, 56; Ђурић А, II, 9; Ђурић Б, 62
 Први двобој као иницијација, увођење у јуначки статус у песми *Иво Сенковић и ага од Рибника*
 Иво Сенковић пре и после двобоја с агом (рухо, оружје, коњ, статус)
 Композиција песме *Иво Сенковић и ага од Рибника* (без препричавања, нпр. Песма почиње изазовом и немогућношћу да се изазов прихвати...)
22. *Ропство Јанковић Стојана*, СНП III, 25; Ђурић А, II, 22; Ђурић Б, 71
 Композиција песме *Ропство Јанковић Стојана*
 Мајка у винограду у песми *Ропство Јанковић Стојана*
 Алегорија у песми *Ропство Јанковић Стојана*
 Интренационални мотив у песми *Ропство Јанковић Стојана*
23. *Почетак буне против дахија*, СНП IV, 24; Ђурић А, II, 47; Ђурић Б, 90
 Композиција песме *Почетак буне против дахија*
 Митско у песми *Почетак буне против дахија*
 Представа о историјском току у песми *Почетак буне против дахија*
 Историјско у песми *Почетак буне против дахија*

НИПОШТО НЕ ТРЕБА КОРИСТИТИ ЧИТАНКЕ ИЛИ ШКОЛСКЕ ЛЕКТИРЕ КАО ИЗВОР ЗА ТЕКСТОВЕ, ВЕЋ ТРЕБА УЗЕТИ ВУКОВЕ ЗБИРКЕ (Друга књига Вукова постоји на пројекту Растко, на интернету у електронској верзији, док на следећим сајтовима постоје електронске верзије свих потребних збирки:

<http://www.monumentaserbica.com/epp/>

<http://www.erl.monumentaserbica.com/>)

НИПОШТО НИ ПО КОЈУ ЦЕНУ НЕ КОРИСТИТИ СРЕДЊОШКОЛСКЕ „ИНТЕРПРЕТАЦИЈЕ“

БИБЛИОГРАФИЈА

Приступачне збирке у којима су публиковане епске и лирско-епске песме из обавезног испитног програма

1. Караџић, Вук Стефановић. *Српске народне пјесме. Књига друга, у којој су пјесме јуначке најстарије. Књига трећа, у којој су пјесме јуначке средњијех времена. Књига четврта, у којој су пјесме јуначке новијех времена о војевању за слободу. Државно издање или неко од доцнијих издања (препоручује се издање београдске "Просвете").* Скраћеница: СНП II–IV.

2. Ђурић, Војислав (1958). *Антологија народних епских песама.* Српска књижевност у сто књига. Нови Сад – Београд. Скраћеница: Ђурић А I–II

3. Ђурић, Војислав (1964). *Антологија народних јуначких песама.* Београд. (Ђурић Б)

4. Пантић, Мирослав (1964). *Народне песме у записима 15–18. века*, Београд 1964. Скраћеница: Пантић. Боље је издање из 2002.

Напомена: Римски бројеви означавају број књиге (том), а арапски, ако није другачије назначено, број песме.

Могу се користити и *Антологија народних епских песама* Снежане Самарције или *Епске народне песме* Љиљане Пешикан Љуштановић (Антологијска едиција Десет векова српске књижевности), које имају предговоре.

ТРЕБАЛО БИ КОРИСТИТИ СЛЕДЕЋЕ КЊИГЕ:

Маретић, Томо (1966). *Наша народна епика*. Напомене и поговор Владан Недић. Београд. (Поготово део који се тиче односа песма – историја.)

Клеут, Марија (2006). *Реликвије из старине. Огледи о српским народним песмама*. Нови Сад (бар један текст по избору).

Милошевић-Ђорђевић, Нада – Пешић, Радмила (1985). *Народна књижевност*. Београд (може и неко друго издање).

Браун, Максимилијан (2004). *Српскохрватска јуначка песма*. Нови Сад – Београд.

Самарција, Снежана (2002). *Биографије епских јунака*. Београд.

Детелић, Мирјана (1992). *Митски простор и епика*. Београд (16 стр.)

Детелић, Мирјана (1996). *Урок и невеста*, Београд (16 стр.) Ту је изванредно урађена формула.